

Asia C-190/24**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

7.3.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Ranska)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

6.3.2024

Kantaja:

Coyote System

Vastaaja:Ministre de l'Intérieur et des outre-mer (sisä- ja merentakaisten
alueiden ministeri)

Premier ministre (pääministeri)

Oikeusriidan kohde ja tiedot

- 1 Coyote System -yhtiö nosti Conseil d'État:ssa lainvastaisuuteen perustuvan kanteen, jossa vaaditaan kumoamaan tieliikennelain (code de la route) L. 130-11 §:n soveltamisesta 19.4.2021 annettu asetus nro 2021-468 (décret n° 2021-468 du 19 avril 2021) (jäljempänä riidanalainen asetus).
- 2 Tieliikennelain L. 130-11 § otettiin käyttöön liikenteen suuntaviivoista 24.12.2019 annetulla lailla (loi du 24 décembre 2019 d'orientation des mobilités). Liikenteen suuntaviivoista annetun lain tavoitteena oli yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvien syiden vuoksi ehkäistä tiettyjen tienvarsitarkastusten välttely sellaisia sähköisiä geopaikannukseen perustuvia ajoavustus- tai navigointipalveluja käyttämällä, joiden avulla tienvarsitarkastus voitiin ennakoida ja tarvittaessa välttää se.

Viitattut unionin oikeussäännöt

- 3 Tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY (jäljempänä direktiivi 2000/31) 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin tavoitteena on edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa varmistamalla tietoyhteiskunnan palvelujen vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä.

2. Tällä direktiivillä lähennetään siinä määrin, kuin se on tarpeen 1 kohdassa tarkoitetun tavoitteen toteuttamiseksi, tietyjä tietoyhteiskunnan palveluihin sovellettavia kansallisia säännöksiä, jotka koskevat sisämarkkinoita, palvelun tarjoajien sijoittautumista, kaupallista viestintää, sähköisessä muodossa tehtäviä sopimuksia, välittäjien vastuuta, käytännesääntöjä, tuomioistuinten ulkopuolella tapahtuvaa riitojen ratkaisemista, oikeussuojakeinoja ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä.”

- 4 Direktiivin 2 artiklan h alakohdan i alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

h) ’yhteensovitetulla alalla’ jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä asetettuja, tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajiin tai tietoyhteiskunnan palveluihin sovellettavia vaatimuksia riippumatta siitä, ovatko vaatimukset yleisluonteisia vai erityisesti tähän tarkoitukseen suunnattuja.

i) Yhteensovitettu ala kattaa vaatimukset, joita palvelujen tarjoajan on noudatettava:

– aloittaessaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoamisen, kuten pätevyyttä, lupaa tai ilmoituksen tekoa koskevat vaatimukset,

– jatkaessaan toimintaa tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajana, kuten palvelun tarjoajan käyttäytymistä koskevat taikka palvelun laatuun tai sisältöön liittyvät vaatimukset, joihin kuuluvat myös mainontaa ja sopimuksia koskevat vaatimukset, tai palvelun tarjoajan vastuuta koskevat vaatimukset.”

- 5 Direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että sen alueelle sijoittautuneen palvelun tarjoajan tarjoamien tietoyhteiskunnan palvelujen osalta noudatetaan kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavia, yhteensovitettuun alaan kuuluvia kysymyksiä koskevia kansallisia säännöksiä.

2. Jäsenvaltiot eivät voi yhteensovitettuun alaan liittyvien syiden vuoksi rajoittaa toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta.

--

4. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä, joilla poiketaan 2 kohdan säännöksistä tietyn tietoyhteiskunnan palvelun osalta, jos:

a) toimenpiteet

i) ovat tarpeellisia jollakin seuraavalla perusteella:

– yleinen järjestys, erityisesti rikosten ehkäisy, tutkinta, selville saaminen ja syytteenpano mukaan lukien alaikäisten suojeleminen ja erityisesti rotuun, sukupuoleen, uskontoon tai kansallisuuteen perustuvaan vihaan yllyttämisen torjunta ja yksittäisiin ihmisiin kohdistuvat ihmisarvon loukkaukset,

– kansanterveyden suojeleminen,

– yleinen turvallisuus, mukaan lukien kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen turvaaminen,

– kuluttajansuoja, mukaan lukien sijoittajien suojeleminen;

ii) kohdistuvat tiettyyn tietoyhteiskunnan palveluun, joka vahingoittaa i alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista tai joka vakavalla tavalla saattaa vaarantaa kyseisten tavoitteiden saavuttamisen;

iii) ovat oikeassa suhteessa näihin tavoitteisiin;

b) jäsenvaltio on ennen kyseisten toimenpiteiden toteuttamista:

– pyytänyt 1 kohdassa tarkoitettua jäsenvaltiota toteuttamaan toimenpiteitä, eikä viimeksi mainittu ole niitä toteuttanut tai ne eivät ole olleet riittäviä, ja

– ilmoittanut komissiolle ja 1 kohdassa tarkoitettulle jäsenvaltiolle aikomuksestaan toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta tuomioistuimessa tapahtuvaan käsittelyyn eikä rikostutkintaan liittyviin toimenpiteisiin.

--”

6 Direktiivin 2000/31 14 artiklan 3 kohdassa, jota sovelletaan, jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen, säädetään seuraavaa:

”3. Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuden vaatia jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmän mukaisesti palvelun

tarjoajaa lopettamaan tai estämään väärinkäytökset, eikä se myöskään vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen vahvistaa menettelyjä, joita sovelletaan tietojen poistamiseen tai niihin pääsyn estämiseen.”

7 Direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot eivät saa asettaa palvelun tarjoajille 12, 13 ja 14 artiklassa tarkoitettujen palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja eivätkä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita.”

8 Direktiivin 2000/31 johdanto-osan 26 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat tässä direktiivissä säädetyin edellytyksin soveltaa rikosoikeutta ja rikosoikeudenkäyntiä koskevia kansallisia sääntöjään, jotta ne voivat toteuttaa kaikki tutkinta- ja muut toimenpiteet, joita tarvitaan rikosten selville saamiseksi ja niistä syytteeseen panemiseksi, tarvitsematta tehdä näistä toimenpiteistä ilmoitusta komissiolle.”

9 Direktiivin johdanto-osan 47 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioita on kielletty asettamasta palvelujen tarjoajille yleistä seurantavelvoitetta. Tämä kieltö ei koske erityistapauksissa asetettavia seurantavelvoitteita, eikä se myöskään vaikuta kansallisten viranomaisten kansallisen lainsäädännön mukaisesti antamiin määräyksiin.”

10 Lopuksi direktiivin johdanto-osan 48 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen vaatia, että palvelun tarjoajat, jotka säilyttävät tarjoamiensa palvelujen vastaanottajien antamia tietoja, täyttävät tietäntyyppisten laittomien toimien selville saamista ja ehkäisemistä varten tarvittavan, kansallisessa lainsäädännössä määriteltävän huolenpitovelvoitteen, jonka noudattamista heiltä voidaan kohtuudella odottaa.”

Viitatut kansalliset oikeussäännöt

11 Tieliikennelain L. 130-11 §:ssä säädetään mahdollisuudesta kieltää sähköisen geopaikannukseen perustuvan ajoavustus- tai navigointipalvelun toiminnanharjoittajia välittämästä kyseisen palvelun kautta tiettyjä tienvarsitarkastuksia koskevia tietoja, jotka tämän palvelun käyttäjät ovat lähettäneet, koska tällainen tietojen välittäminen voisi mahdollistaa sen, että muut käyttäjät voivat vältellä kyseisiä tienvarsitarkastuksia. Kyseessä olevat tienvarsitarkastukset on lueteltu tyhjentävästi, ja ne liittyvät liikenneturvallisuuden lisäksi myös poliisiviranomaisen suorittamiin tarkastuksiin vakaviin rikoksiin syyllistyneiden etsimiseksi.

- 12 Tieliikennelain L. 130-12 §:ssä säädetään seuraamuksista, joita sovelletaan, jos tietojen välittämistä koskevaan kieltoon liittyviä velvoitteita ei noudateta.
- 13 Asetuksessa nro 2021-468 (riidanalainen asetus), joka annettiin 19.4.2021, säädetään tieliikennelain L 130-11 §:n soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä erityisesti siltä osin kuin on kyse kiellon piiriin kuuluvien teiden tai teiden osien määrittelystä, sähköisen geopaikannukseen perustuvan ajoavustus- tai navigointipalvelun toiminnanharjoittajien kanssa tapahtuvaa yhteydenpitoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä tämän kiellon täytäntöön panemiseksi sekä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on varmistaa kyseisten toiminnanharjoittajien lähettämien tietojen luottamuksellisuus.

Asianosaisten lausumat

A. Coyote System

- 14 Coyote System -yhtiö väittää, että riidanalaisessa asetuksessa täsmennetty tietojen välittämistä koskevalla kiellolla loukataan direktiivin 2000/31 tavoitteita. Se väittää, että riidanalaisella asetuksella rikotaan direktiiviä 2000/31, siltä osin kuin sitä ei yhtäältä edeltänyt direktiivin 3 artiklassa säädetty menettely ja siinä asetetaan Ranskan ulkopuolelle sijoittautuneille toiminnanharjoittajille sääntöjä, joilla rajoitetaan niiden palvelujen tarjoamisen vapautta kyseisen artiklan vastaisesti, ja siinä toisaalta asetetaan tällaisille toiminnanharjoittajille niiden välittämien tietojen valvontaa koskeva yleinen velvollisuus, joka on ristiriidassa direktiivin 15 artiklan kanssa.

B. *Ministre de l'Intérieur et des outre-mer (sisä- ja merentakaisien alueiden ministeri)*

- 15 *Ministre de l'Intérieur et des outre-mer* vaatii kanteen hylkäämistä. Se väittää, että esitetyt kanneperusteet eivät ole perusteltuja.

Ennakkoratkaisupyyntöjen perustelut

- 16 Unionin tuomioistuin totesi 9.11.2023 antamansa tuomion Google Ireland ym. (C-376/22, EU:C:2023:835) 42–44 kohdassa, että ”direktiivi 2000/31 perustuu – – alkuperäjäsenvaltiossa suoritettavaa valvontaa ja vastavuoroista tunnustamista koskevien periaatteiden soveltamiselle, joten kyseisen direktiivin 2 artiklan h alakohdassa määritellyllä yhteensovitetulla alalla tietoyhteiskunnan palveluja säännellään ainoastaan siinä jäsenvaltiossa, johon kyseisten palvelujen tarjoajat ovat sijoittautuneet”, ja päätellyt tästä, että ”niinpä yhtäältä kunkin jäsenvaltion on tietoyhteiskunnan palvelujen alkuperäjäsenvaltiona säänneltävä kyseisiä palveluja ja turvattava näin direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan a alakohdan i alakohdassa mainitut yleisen edun mukaiset tavoitteet”, ja että ”toisaalta kunkin jäsenvaltion on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti

tietoyhteiskunnan palvelujen vastaanottajajäsenvaltiona pidättäytyttävä rajoittamatta kyseisten palvelujen vapaata liikkuvuutta edellyttämällä sääntämiensä, yhteensovitettuun alaan kuuluvien lisävelvoitteiden noudattamista”. Unionin tuomioistuin katsoi tämän johdosta kyseisen tuomion 60 kohdassa, että ”direktiivin 2000/31/EY 3 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että tiettyä yleisesti kuvattua tietoyhteiskunnan palvelujen ryhmää koskevat yleiset ja abstraktit toimenpiteet, joita sovelletaan erotuksetta kaikkiin kyseisen ryhmän palvelujen tarjoajiin, eivät kuulu kyseisessä säännöksessä tarkoitettujen tietyn tietoyhteiskunnan palvelun osalta toteutettavan toimenpiteen käsitteen alaan”.

- 17 Coyote System -yhtiön esittämiin kanneperusteisiin annettava vastaus riippuu alla esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin annettavista vastauksista. Conseil d’État täsmentää, että nämä kysymykset, jotka aiheuttavat suuria vaikeuksia, ovat olennaisia sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemisen kannalta.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 18 Conseil d’État lykkää Coyote System -yhtiön nostaman kanteen käsittelyä, kunnes unionin tuomioistuin on ratkaissut seuraavat kysymykset:

a) Onko sähköisen geopaikannukseen perustuvan ajoavustus- tai navigointipalvelun toiminnanharjoittajia koskevan kiellon, jonka mukaan kyseinen toiminnanharjoittaja ei saa välittää tämän palvelun kautta käyttäjien lähettämiä viestejä tai tietoja, joiden avulla muut käyttäjät voivat vältellä tiettyjä tienvarsitarkastuksia, katsottava kuuluvan direktiivissä 2000/31/EY tarkoitettuun yhteensovitettuun alaan siitä huolimatta, että vaikka kiello koskee tietoyhteiskunnan palvelua koskevan toiminnan harjoittamista siltä osin kuin se liittyy palvelun tarjoajan käyttäytymiseen taikka palvelun laatuun tai sisältöön, se ei kuitenkaan koske palvelun tarjoajien sijoittautumista, kaupallista viestintää, sähköisessä muodossa tehtäviä sopimuksia, välittäjien vastuuta, käytännesääntöjä, tuomioistuinten ulkopuolella tapahtuvaa riitojen ratkaisemista, oikeussuojakeinoja eikä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, eikä se näin ollen liity mihinkään direktiivin II luvun yhdenmukaistamissäännöksissä säänneltyihin asioihin?

b) Kuuluuko tietojen välittämistä koskeva kiello, jonka tarkoituksena on estää muun muassa se, että rikoksista tai rikkomuksista etsityt henkilöt tai yleistä järjestystä tai turvallisuutta uhkaavat henkilöt voisivat vältellä tienvarsitarkastuksia, sellaisten tietoyhteiskunnan palvelu(j)a koskevan toiminnan harjoittamiselle asetettujen vaatimusten piiriin, joita jäsenvaltio ei voisi asettaa toisesta jäsenvaltiosta peräisin oleville palvelun tarjoajille, vaikka direktiivin johdanto-osan 26 perustelukappaleessa täsmennetään, että direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita soveltamasta rikosoikeutta ja rikosoikeudenkäyntiä koskevia kansallisia sääntöjään, jotta ne voivat toteuttaa kaikki tutkinta- ja muut toimenpiteet, joita tarvitaan rikosten selville saamiseksi ja niistä syytteeseen panemiseksi?

c) Onko direktiivin 2000/31/EY 15 artiklaa, jossa kielletään se, että tässä artiklassa tarkoitetuille palvelun tarjoajille asetetaan erityistapauksissa sovellettavia velvoitteita lukuun ottamatta yleinen valvontavelvoite, tulkittava siten, että se on esteenä sellaisen säännöksen soveltamiselle, jossa säädetään ainoastaan, että sähköisen geopaikannukseen perustuvan ajoavustus- tai navigointipalvelun toiminnanharjoittajat voidaan velvoittaa olemaan tapauskohtaisesti välittämättä tämän palvelun puitteissa tietyn tyyppisiä viestejä tai tietoja, eikä toiminnanharjoittajan tarvitse tätä varten tutustua niiden sisältöön?

TYÖASIAKIRJA